

ÅRSRAPPORT 2021

Med årsregnskap

Stiftelsen Lenken

Gestapohuset og Espeland fangeleir

Innhold

- Side 4.** Gestapohuset og Espeland fangeleir
- Side 5.** Nytt navn og logo
- Side 6.** Daglig leder har ordet
- Side 7.** Perspektiver etter 2021
- Side 9.** Takk!
- Side 10.** Espeland fangeleir 2021
- Side 11.** Liv i leiren
- Side 12.** Prisutdelinger
- Side 13.** Den vanskelige freden
- Side 15.** Vedlikehold
- Side 16.** Gestapomuseet 2021
- Side 17.** Åpning av Gestapomuseet
- Side 18.** Sommersesong 2021, besøkstall
- Side 19.** Undervisning
- Side 20.** Samarbeidspartnere
- Side 21.** Støtte 2021
- Side 22.** Sponsorer
- Side 23.** Virksomhetens formål, organisasjonen
- Side 24.** Styret, rådet
- Side 25.** Grupper og utvalg
- Side 26.** Helse, miljø og sikkerhet
- Side 27.** Årsregnskap 2021
- Side 34.** Uavhengig revisors beretning

Gestapomuseet

Lokalene og fengselscellene i Veiten 3, det som var de sivile okkupasjonsmyndighetenes hovedkvarter i Bergen under 2. verdenskrig, er helt unike. Ikke noe tilsvarende er bevart i Norge.

Det er 100m² med ladet historie. Mer enn 3 000 mennesker var innom «Gestapohuset» til avhør og varetektsfengsling. Mange gjennomgikk hard tortur.

Den interaktive utstillingen er i særlig grad bygget rundt fire originale fengselsceller. På celleveggene har fangene risset inn hilsninger, slagord og kommentarer. Noen av dem som satt der valgte å ta sine egne liv, av fare for å røpe andre motstandsfolk. Andre ble slått i hjel i løpet av noen timers avhør og tortur.

Vi kommer nær redslene og lidelsene nazismen påførte vårt land og folk. Etter krigen satt mistenkte landssvikere og krigsforbrytere i cellene. Museets målgruppe er spesielt elever fra videregående skoler.

Espeland fangeleir

Leiren på Espeland er i dag det norske eksemplet på det store antallet fangeleirer som nazistene bygget i Tyskland og andre land under 2. verdenskrig.

Den er det eneste gjenværende, helhetlige anlegget av nazistenes mer enn 600 fangeleirer i Norge under krigsårene, og er i sitt slag antakelig også den best bevarte i hele Europa!

Jugoslaviske krigsfanger bygget veien til anlegget, og leiren ble til dels reist av norske politiske fanger. Omkring 2000 fanger satt i leiren under krigen.

Etter krigen internerte leiren norske landssvikere og fra 1948 samtlige tyske krigsforbrytere (med ett unntak). Da Sivilforsvaret overtok anlegget i 1952 ble det en del av «den kalde krigen». I november 2014 ble leiren fredet, og noen måneder senere overdro staten anlegget til stiftelsen. Leirens målgruppe er i særlig grad skoleelever på 9. trinn.

Utstilling i Gestapomuseet.
Foto: BT.

Vaktårn i Espeland fangeleir.
Foto: Steinar Karlsen

Nytt navn og logo

Stiftelsen Lenken
Gestapohuset og Espeland fangeleir

Daglig leder har ordet

Forsvaret av kritisk historie er et forsvar av demokratiet. Demokratiet krever individuell ansvarlighet; ansvarlighet er umulig uten kritisk historie. Kritisk historie er et verktøy som lar demokratiske verdier blomstre i en ånd av selverkjennelse og selvjustering.

I dag ser vi falsk historie konstrueres nasjonalt og internasjonalt for å undergrave demokratiske verdier. Slik blir historien brukt for å virke infantiliserende og passiviserende, eller for å skape fremmedgjøring, aggresjon og konflikt. Slik blir fortiden giftig.

Forskning viser at selv om det ikke alltid er en sammenheng mellom et lands utdanningsnivå og dets støtte til demokratiet, er det en klar sammenheng mellom utdanning og dets avvisning av autoritære regimer og verdier. Dette må vi erkjenne, ikke minst for å sikre vårt eget land.

Daglig leder

Tor Dishington Johansen

Perspektiver etter 2021

Espeland fangeleir og Gestapomuseet ble samlet i en felles stiftelse i 2020. Slik ville vi etablere et episenter for historiebasert freds- og menneskerettighetsarbeid i vestlandsregionen, spesielt rettet mot ungdom.

Brosjyre Stiftelsen Lenken. Foto: Cathrine Løvaas/Stiftelsen Lenken

Med utgangspunkt i høy kompetanse og faglighet styrker vi engasjementet for å bidra positivt i samfunnsutviklingen, lokalt og globalt. Vi formidler formativ refleksjon over hva som skjer når menneskeverdet undergraves, og inspirerer til kritisk tenkning for å forme selvstendige og konstruktive medborgerskap.

De historiske anleggene fra 2. verdenskrig som vi forvalter har et enormt potensial for formidling. Stiftelsen har ambisjon om å bli ledende på historiebasert formidling knyttet til menneskeverdet, menneskerettigheter, demokratisering og aktiv samfunnsdeltakelse overfor våre unge.

Dette inkluderer også et tungt faglig arbeid opp mot skolene og lærerkorpset vårt. Slik vil vi også bidra til å utvikle de kraftfulle kompetanseverktøyene som er nødvendige for å følge opp føringene i læreplanens overordnede del. Vår formidling er forskningsbasert og på lengre sikt ønsker vi å bygge opp et nasjonalt forskningssenter knyttet til vår overordnede tematikk.

Denne kombinasjonen av formidling, kunnskapsproduksjon og kulturarvforvaltning utgjør en kraftpakke for sikring av demokratiske verdier. Læringseffekten av å bruke historiske bygg som ramme for formidling og diskusjon er velkjent. Ideologien som utløste 2. verdenskrig er den sterkeste manifestasjonen av høyre-radikalisme satt i system, der vold ble brukt systematisk for å undergrave menneskeverdet.

Samlet vil vår strategi gi betydelige synergieffekter. Våre fremtidige forskere vil ha stor nytte av den umiddelbare nærheten til kursledere og -deltakere, og til de besøkende skoleklassene i de historiske utstillingene. Det vil være enkelt å igangsette og følge opp forskningsprosjekter og nyskapende undervisningsopplegg. Kurslederne og pedagogene har naturligvis stor fordel av den enkle tilgangen til forskningskompetansen. Slik kan vi se for oss et dynamisk møtepunkt for erfaringsutveksling og kompetansebygging.

Vi fastholder vårt ønske om å bli en post i kap. 224 på statsbudsjettet og dermed inngå i et fellesskap med institusjonene som ligner vår. HL-senteret, Arkivet, Falstadsenteret og Narviksenteret utgjør en geografisk fordeling i landet av organisasjoner som arbeider for menneskeverdet med 2. verdenskrig som tematisk utgangspunkt. Vestlandet er den eneste landsdelen i Norge som mangler dette.

Også 2021 ble et svært spesielt år som følge av pandemien, men fordi våre aktiviteter i relativt liten grad er inntektsgivende så ble vi heller ikke spesielt hardt rammet økonomisk. Vi fikk en samlet støtte fra Kunnskapsdepartementet på kr. 2 000 000, som året før. Dette oppfatter vi bare som en god begynnelse. Bergen kommune økte driftsstøtten med en halv million, til kr. 1 245 000 for 2022. Den allerede beskjedne driftsstøtten fra Vestland fylkeskommune ble derimot helt overraskende halvert i 2021, og påplussert noe for 2022!

Når vi nå står klar for neste trinn og ber om økte statlige tilskudd, blir også en øket støtte fra Bergen kommune og fylket et desto viktigere signal. Om ikke annet ga pandemien oss rom og tid til å tenke fremover og legge gode strategier.

Utstilling i Gestapomuseet. Foto: BT

TAKK!

Illustrasjonsfoto

La oss begynne med å takke de fantastiske venneforeningene våre. Dugnadsgjengen» i Espeland fangeleir la ned hele 2 565 timer, til tross for at arbeidet lå nede i lange perioder pga. pandemien. Gruppen som underviser skoleelever logget 1210 timer.

Søndagsguidene registrerte 210 timer og gruppeguidene for øvrig brukte 185 timer. Til ulike arrangementer ble det brukt 210 timer. På planleggingsarbeid ble det nedlagt 210 timer. Noen arbeidsoppgaver har vært så store at det er gitt timebetaling, det være seg utskifting av ytterpaneler, rekonstruksjoner av vinduer og dører eller snømåking.

De frivillige knyttet til Gestapomuseet er spesielt rettet mot formidling og annet musealt og faghistorisk arbeid. I løpet av 2021 nedla Gestapomuseets forening til sammen 1770 frivillige arbeidstimer.

Pengegaver fra våre sponsorer og andre private givere er ekstremt viktig for å holde driften vår flytende. Vi er dypt takknemlige!

Takk til Bergen kommune, Vestland fylkeskommune og Kunnskapsdepartementet for tilskuddene.

En spesiell takk også til Fylkeskonservatoren for et meget godt samarbeid gjennom året.

ESPELAND FANGELEIR 2021

Liv i leiren

Covid-19

Pandemien satte sitt sterke preg på hele året. Besøkstallene knyttet til skolene er selvsagt ikke sammenlignbare med tidligere. Også andre besøk ble sterkt redusert. Det frivillige arbeidet ble lagt helt ned i lengre perioder.

Markeringen av fredsdagen 8. mai ble gjennomført på normalt vis. 250 mennesker deltok på arrangementet. Fylkesvaraordfører Natalia A. Golis nedla kransen.

Vi så en øket interesse for Norgesferie i 2020, og 2021 hadde vi for første gang ansatte sommer guider i Gestapomuseet og Espeland fangeleir. Ingrid Solheim og Maria D. Harsvik gjorde en flott jobb! Venneforeningen besørget også søndagsåpen leir gjennom hele sommeren. Vi eksperimenterte også med søndagsåpen kafé, men lyktes ikke med å holde åpent hver søndag.

Besøkstall

I Espeland fangeleir fulgte 1319 skoleelever våre opplegg. Besøk knyttet til speideren eller rollespill utgjorde 145 ungdommer. 550 besøkende i grupper besøkte leiren i 2021. For første gang holdt vi sommeråpent i leiren med ansatte guider, og 550 besøkte museet under ferieukene, inkl. søndagene. Under søndagsåpent for øvrig var det 340 besøkende.

Vår tradisjonelle markering av Den internasjonale Holocaust-dagen og de tilhørende «Holocaust-dagene» i Espeland fangeleir, i samarbeid med Rafto-stiftelsen, ble avlyst. Sammen med Rafto gjennomførte vi i stedet et nedskalert undervisningsopplegg i Bergen sentrum for omkring 330 skoleelever.

For øvrig hadde Gestapomuseet 1535 elever innom under året. Under ordinær åpningstid på mandager var 1157 besøkende innom lokalene. Ut over dette var det til sammen 715 personer som besøkte museet.

Det var en markant øket interesse for våre lokasjoner fra ulike institusjoner og organisasjoner. Imidlertid ble særlig høstsesongen svak pga. koronarestriksjoner og ny nedstenging som i stor grad påvirket skolebesøkene.

Prisutdelinger

Undervisningsavdelingen ved Arkivet i Kristiansand mottok stiftelsens formidlingspris for 2021. Siden oppstart i 2001 har Arkivets Venneforening vært avgjørende for at Arkivet har blitt det fremste menneskerettighetscenteret på Sørlandet.

Den 20. august delte vi ut priser i vår årlige elevkonkurranse i et eget arrangement. Tallak Bertin Thorgrimsen-Stensvold (tekst), elev ved Erdal ungdomsskole på Askøy, og Nicolai H. Bertelsen (bilde), elev ved Sund ungdomsskole, hadde levert inn vinnerbidragene.

Vinneren av formidlingsprisen 2021.
Stiftelsen Arkivet frivillige formidlere.
Foto: Stiftelsen Lenken

Bidrag fra kunstkonkrranse for elever. Foto:
Stiftelsen Lenken

Bidrag fra kunstkonkrranse for elever.
Foto: Stiftelsen Lenken

Vinner av elevkonkurranse og medlem av
juryen Bodil Friele. Foto: cathrine Løvaas/
Stiftelsen Lenken

Kunstillasjon laget av en frivillig
i Espeland fangeleir.
Foto: Cathrine Løvaas/Stiftelsen Lenken

Den vanskelige freden

Den 8. mai åpnet stiftelsen utstillingen «Den vanskelige freden» i Fjøset.

På mange måter representerte 2. verdenskrig et «nullpunkt» i norsk historie, og den bidro i stor grad til å tegne vårt norske selvbilde. Og med vår nasjonale identitet farget i rødt, hvitt og blått trådte Norge etter krigen inn i en tid preget av mange særegenheter, paradokser og rystende moralske og politiske vurderinger.

I utstillingen fremholdes et utvalg av disse aspektene som til dels fremdeles kan sies å være skyggesider ved den norske selvforståelsen. Det tok tid å ta inn over seg følgene av mellomkrigstidens menneskesyn og krigens erfaringer. Historiens puls slår som kjent langsomt, og den måles i generasjoner. Hver generasjon vil bedømme historien på nytt.

Idéen bak utstillingen kom fra Torgeir Skorgen, professor i tysk ved Universitetet i Bergen. Han og Tor D. Johansen, daglig leder i stiftelsen, satte opp den tematiske strukturen for det hele. Johansen gjorde deretter all research, skrev tekster og fant billedmateriale.

Cathrine Løvaas i stiftelsen brakte prosjektet til live igjen etter det så ut til å ha havnet i skuffen for godt. Det var hun som sto for jobben med fotolisensene, designet av utstillingen og søknader om tilskudd. Utstillingen ble laget som en vandretutstilling, og vises i Bergenshus Festningsmuseum gjennom hele 2022.

Jødiske barn feirer 17. mai i Oslo. Benyttet i utstillingen "Den vanskelige freden".
Foto/NTB

Fra utstillingen "Den vanskelige freden" i "Fjøset" i Espeland fangeleir.
Foto: Cathrine Løvaas /Stiftelsen Espeland fangeleir

Transport av utstilling.
Veteraner og leder for festningsmuseet Bergøhus Harald Gåsø.
Foto: Cathrine Løvaas/Stiftelsen Lenken

Vedlikehold

Vedlikeholdsarbeidet fortsatte i forlengelsen av vedlikeholdsplanen som ble satt opp i 2021 for alle deler av Espeland fangeleir. Etterslepet i vedlikeholdet på om lag 20 millioner vedvarer.

De frivillige har gjort en stor innsats i året som gikk, og avsluttet blant annet arbeid med maling og rydding av fjøset i 2021. Bygget skal nå oppgraderes for bruk for utstillingsøyemed, på sikt med ny belysning. Oppgavene som er utført har blant annet vært skogrydding, maling, og lekkasjesikring.

I Gestapohuset foreligger ikke de samme behovene ettersom installasjonene er nye og stiftelsen leier lokalene, men de frivillige i Gestapomuseets forening har i 2021 bidratt i utviklingsgruppen for utstillingen som ble etablert etter åpningen på slutten av året. Gruppen bidrar til videreutviklingen av utstillingene.

GESTAPOMUSEET 2021

Utsnitt av inskripsjon på cellevegg i Gestapohuset. Foto: Cathrine Løvaas/Stiftelsen Lenken

Åpning av Gestapomuseet

Planen var å åpne museet i oktober 2020, men på grunn av Covid-19 ble den offisielle åpningen utsatt til den 5. juni 2021. Endelig kunne stiftelsen og de frivillige vise frem resultatet av et årelangt arbeid for å realisere formidlingscenteret i Veiten. Dagen ble markert med matiné på Den Nationale Scene der statsminister Erna Solberg og ordfører Marte Mjøs Persen hilste fra scenen.

Solberg la i sin tale særlig vekt på Vestlandets vedvarende geografiske og strategiske betydning for verdenskrigen 1940-45, og den betydning regionen har i dag. Erfaringen krigen ga, og aktualisering av dette i vår egen tid var andre poenger som ble vektlagt.

Åpningen fortsatte utenfor Gestapohuset i Veiten og ble foretatt av statsministeren som klippet snoren inn til museet. Minnesteiner i fortauet ved bygget markerer stedet der tre motstandsfolk gav sitt liv ved å hoppe ut av vinduene for å unnsnippe tortur, og slik spare andre motstandsfolk ved å bli presset til å snakke.

Statsminister Erna Solberg åpner Gestapomuseet juni 2021. Foto: BT

Minnesmerke over dem som kastet seg ut av Gestapohuset i Veiten, installert i fortauet der de døde. Foto: BT

Inngangspart i Gestapomuseet. Foto: Cathrine Løvaas/Stiftelsen Lenken

Sommersesongen 2021

Det ble holdt åpent i Gestapomuseet sommersesongen 2021, med egne sommervikarer, i tillegg til søndagsåpent ved hjelp av frivillige guider slik det tidligere har vært gjennomført.

Besøkstall

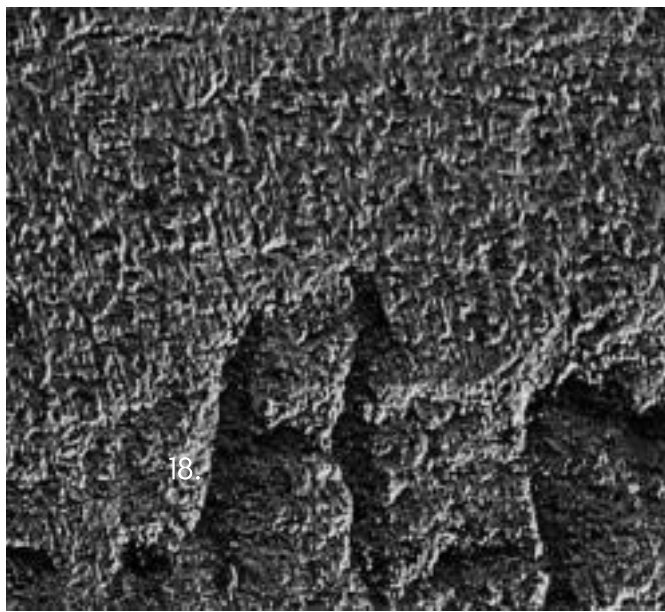
Gestapomuseet hadde 1535 elever på besøk under året. Under ordinær åpningstid på mandager var 1157 besøkende innom lokalene. Førøvrig var det til sammen 715 personer som besøkte museet. Hele 1200 personer var innom museet under sommerukene.

Det var en markant øket interesse for våre lokasjoner fra ulike institusjoner og organisasjoner. Imidlertid ble særlig høstsesongen svak pga. koronarestriksjoner og ny nedstenging. Det påvirket i stor grad påvirket skolebesøkene.

Utsnitt av inskripsjoner fra cellene i Gestapomuseet.

Foto: Cathrine Løvaas/Stiftelsen Lenken

18.

Undervisning

Det har for undervisningen i stor grad blitt benyttet frivillige som formidlere, også i møtet med elevene. De frivillige forteller om sine familiemedlemmer. F.eks. Terje Olsen foredrar om sin egen far i de samme lokalene der faren døde etter det tyske politiets tortur. Dette er sterke beretninger og god formidling ovenfor elevene.

Andre formidlingsopplegg av denne typen gis av sønnen til Nancy Landås. Hun var fange både på Gestapohuset og i Espeland fangeleir. Gestapomuseets forening foreslo i 2021 å kalle opp en plass på Landås etter en av Bergens motstandskvinner, og dette er nå vedtatt. Plassen som ligger i nærheten av Landåstorget og vil få navnet «Nancy Landås' plass».

Som på Espeland har de frivillige i Gestapohuset vært aktive med arrangementer. 9. april er en fast markering som gjennomføres i Veiten ved monumentet over de torturerte, der det også deltar trommeslagere fra buekorps ved monumentet.

Petter Bentsen er også frivillig underviser for skoleelever i Gestapomuseet. Berntsen er sønn motstandskvinnen Nancy Landås.
Foto: Hvite Busser

Terje Olsen er frivillig underviser i Gestapomuseet. Hans far døde der etter tortur. Foto: BT

SAMARBEIDPARTNERE

Kunnskapsdepartementet
Forsvarsdepartementet
Vestland fylkeskommune
Bergen kommune
Raftostiftelsen
Festningsmuseet Bergenhus
Laksevåg kulturhistoriske forening
Stiftelsen Bryggen
Arkivet freds- og menneskerettighetsenter
Falstadsenteret
Narviksenteret
HL-senteret
Nansen Fredsenter
Aktive fredsreiser
Hvite busser
Det europeiske Wergelandsenteret
22. juli-senteret
Det jødiske museet i Trondheim
Det jødiske samfunn i Bergen
Nobels Fredssenter
NIM
Museum Vest
Spillhuset

Mange av de nevnte institusjonene ovenfor samarbeider vi med gjennom Nettverk for holdningsskapende formidling. Nettverkssamling i 2021 foregikk på 22. juli-senteret og Utøya. Stiftelsen er også medlem i Demokratinetttverket - Nasjonalt museumsnettverk for demokrati- og menneskerettigheter.

Under året besøkte vi Bjørn West-museet med Arnold Matre i spissen. Det var et svært konstruktivt møte, og vi ser frem mot et fremtidig samarbeid.

STØTTE 2021

Driftstøtte

Kunnskapsdepartementet
Vestland fylkeskommune
Bergen kommune

Prosjektstøtte

Det offentlige

Kunnskapsdepartementet
Forsvarsdepartementet
Vestland fylkeskommune
Bergen kommune

Private

Ildsjelfondet
Fritt Ord
Bjørneseths Fond
Marit Gunvor Hamre
Nor-Engros K.J. Brusdal AS
Brask AS

VÅRE SPONSORER

Skadedyrservice AS
Sikrer verdier

VIRKSOMHETENS FORMÅL

Stiftelsen Espeland fangeleir ble stiftet i 2000, og i 2015 kom hele Espeland fangeleir i stiftelsens eie. I 2020 ble Stiftelsen Gestapohuset i Veiten del i samme stiftelse og fikk navnet Stiftelsen Espeland fangeleir og Gestapohuset i Veiten 3. I 2021 vi navnet 'Stiftelsen Lenken. Gestapohuset og Espeland fangeleir'.

Virksomhetens overordnede mål fremgår tydelig av formålsparagrafen i stiftelsens vedtekter av 28.08.2021:

Stiftelsen har som formål å rekonstruere og bevare Gestapos hovedkvarter i Veiten 3 og Espeland fangeleir, for å sikre for etter slekten minnet om nordmenn som ga sitt liv og sin helse i frihetskampen 1940-1945.

Stiftelsen skal arbeide for å bygge opp et levende museum og kompetansesenter knyttet til fangebehandling og fredsarbeid.

ORGANISASJONEN

Under rådsmøtet 18. mai ble det vedtatt noen forandringer og utskiftninger i stiftelsen styre og råd.

Administrasjonen

Tor Dishington Johansen, daglig leder

Anita Hansen lange, undervisningsleder

Svein Arne Myhren, avdelingskoordinator, Gestapomuseet

Cathrine Løvaas, administrasjonsmedarbeider.

Styret

Stein Ugelvik Larsen trakk seg fra styret før valgperioden var gått ut. Sindre Titlestad Westgård ønsket å ikke stille til gjenvalg. Vi takker for deres innsats.

Ole Bull kom inn som nytt styremedlem, og Kolbjørn Valestrand kom inn som varamedlem.

Arild Horn etterfulgte Ole Johan Hauge som styreleder. En stor takk går til Ole Johan for hans arbeid. Dag Steinfeld ble senere valgt som nestleder.

Styret

Fra mai 2021:

Arild Horn	valgt til 2022 – styreleder til 2022
Ole Johan Hauge	valgt til 2022
Dag Steinfeld	valgt til 2022
Margareth Hagen	valgt til 2022
Stein Ugelvik Larsen	valgt til 2022
Torgeir Skorgen	valgt til 2023
Bodil Friele	valgt til 2023
Elin Strand	valgt til 2023
Ole Bull	valgt til 2023

Varamedlem

Per Kristian Sebak	valgt til 2022
Kolbjørn Valestrand	valgt til 2023

Rådet

Reidar Trefall og Tor R. Iversen tok ikke gjenvalg. Tusen takk for innsatsen!
Anne Grethe Strøm-Erichsen og Tor Jan Ropeid kom inn som nye medlemmer.
Ivar Johannessen etterfulgte Arne Buanes som rådsleder.

Rådet

Fra mai 2021:

Ivar Johannessen	valgt til 2023 – leder til 2023
Trond Mohn	valgt til 2022
Anne Grethe Strøm-Erichsen	valgt til 2022
Per H. Martinsen	valgt til 2022
Knut Nergaard	valgt til 2022
Arne Buanes	valgt til 2022
Trond Petter Abrahamsen	valgt til 2023
Tor Jan Ropeid	valgt til 2023
Line Tresselt	valgt til 2023

Valgkomitéen

Ivar Johannesen, Knut Nergaard, Line Tresselt.

GRUPPER OG UTVALG

Espeland fangeleirs venneforening

Ca. 200 medlemmer, 20-25 svært aktive.

Harald Lavik, leder (Ole Johan Hauge, leder fra våren 2022).

Gestapomuseets forening

Ca. 120 medlemmer, 15 svært aktive.

Tor Jan Ropeid, leder.

Arbeidsgrupper:

Skolegruppen

Ansvar for formidling til skoleklasser er underlagt undervisningsleder. Ca. 8 aktive frivillige.

Omvisergruppen

Tar imot ordinære besøkende på søndager eller grupper ellers i uken.

Filmgruppen

Arbeider med stiftelsens arkivmateriale i Espeland fangeleir. 3 medlemmer.

Arrangementsgruppen

Ansvarlig for gjennomføring av kulturarrangementer. 5 medlemmer.

8. mai-komitéen

Står for gjennomføringen av vårt faste program for markering av fredsdagen 8. mai.

Kjøkkengruppen

Ansvarlig for gjennomføring av bevertning knyttet til arrangementer. 2-6 medlemmer.

Bibliotek

Samlingen består av bokgaver og vokser raskt. Den ordnes av en frivillig.

Arkivgruppen

Skanner ulikt materiale i våre arkiver. 3 medlemmer

Espeland fangeleirs pris

En egen jury sammensatt av eksterne ressurspersoner. 3 medlemmer.

Skolekonkurransens jury

En egen jury sammensatt av eksterne ressurspersoner. 5 medlemmer.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Daglig leder har hovedansvar for HMS-arbeidet i stiftelsen. HMS-saker tas opp på jevnlige personalmøter. Det er en ulempe at spesielt Espeland fangeleirs venneforening ikke har en egen HMS-ansvarlig.

Stiftelsen forvalter gamle bygg med stort behov for utbedring, også mht. sikring av et godt arbeidsmiljø. Brannsikring står sentralt, og det gjennomføres årlige brannøvelser og testing av brannvernutstyr.

Det har ikke vært meldt om skader eller ulykker knyttet til driften i 2021. I staben har det vært registrert noe sykefravær, men ingen store utfordringer knyttet til dette. Under året ble en del av arbeidet i staben lagt til hjemmekontor.

Det er en rimelig fordeling mellom kvinner og menn i styret, rådet og staben.

Arbeidsmiljøet anses som godt. Alle de ansatte er organiserte.

Virksomheten medfører ikke forurensing eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljøet.

ÅRSREGNSKAP 2021

Stiftelsen Lenken
Gestapohuset og Espeland fangeleir

Org. nr. 881 585 952

Stiftelsen Lenken. Gestapohuset Og Espeland Fangeleir

Resultatregnskap

Driftsinntekter og -kostnader	Note	2021	2020
Salgsinntekter		18 285	14 805
Andre inntekter	1, 5	7 129 283	4 752 971
Sum driftsinntekter		7 147 568	4 767 776
Varekostnad		12 321	1 566
Lønnskostnad	1, 2	3 080 819	2 222 727
Ordinære avskrivninger	3	289 984	136 253
Andre driftskostnader	1	2 757 772	4 983 129
Sum driftskostnader		6 140 895	7 343 675
Driftsresultat		1 006 672	-2 575 899
Renteinntekter		13 896	55 986
Andre finansinntekter		0	3 370
Rentekostnader		1 148	153
Andre finanskostnader		31 451	0
Resultat av finansposter		-18 703	59 203
Årets resultat	4	987 969	-2 516 696
Overføringer			
Avsatt til annen egenkapital	4	987 969	0
Overført fra annen egenkapital	4	0	2 516 696
Sum overføringer	4	987 969	-2 516 696

Stiftelsen Lenken. Gestapohuset Og Espeland Fangeleir

Balanse pr. 31.12.

EIENDELER	Note	2021	2020
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Tomter og bygninger	3	455 000	463 200
Driftsløsøre, inventar o.l.	3	1 238 500	1 280 284
Sum anleggsmidler		<u>1 693 500</u>	<u>1 743 484</u>
OMLØPSMIDLER			
Varer			
Varelager		44 410	55 283
Fordringer			
Andre kortsiktige fordringer		49 238	1 602 749
Bankinnskudd, kontanter o.l.			
Bankinnskudd, kontanter o.l.		4 504 836	3 484 840
Sum omløpsmidler		<u>4 598 484</u>	<u>5 142 872</u>
SUM EIENDELER		<u>6 291 984</u>	<u>6 886 355</u>

Stiftelsen Lenken. Gestapohuset Og Espeland Fangeleir

Balanse pr. 31.12.

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2021	2020
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Grunnkapital/Forvaltningskapital		50 000	50 000
Sum innskutt egenkapital	4	<u>50 000</u>	<u>50 000</u>
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	4	4 729 892	3 741 922
Sum opptjent egenkapital	4	<u>4 729 892</u>	<u>3 741 922</u>
Sum egenkapital	4	<u>4 779 892</u>	<u>3 791 922</u>
GJELD			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		43 763	0
Skyldige offentlige avgifter		231 603	152 730
Annen kortsiktig gjeld	5	1 236 726	2 941 703
Sum kortsiktig gjeld		<u>1 512 092</u>	<u>3 094 433</u>
Sum gjeld		<u>1 512 092</u>	<u>3 094 433</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		<u>6 291 984</u>	<u>6 886 355</u>

Regnskapet er signert elektronisk av styrets medlemmer

Espeland, 09.06.2022

Styret i Stiftelsen Lenken. Gestapohuset Og Espeland Fangeleir

Elektronisk signert

Arild Horn
styreleder

Dag Steinfeld
nestleder

Ole Johan Hauge
styremedlem

Torgeir Skorgen
styremedlem

Bodil Friele
styremedlem

Elin Strand
styremedlem

Ole Bull
styremedlem

Stein Ole Ugelvik Larsen
styremedlem

Margareth Hagen
styremedlem

Tor Dishington Johansen
daglig leder

Stiftelsen Lenken. Gestapohuset Og Espeland Fangeleir

Noteopplysninger til årsregnskapet 2021

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak. Stiftelsen er ikke skattepliktig.

Inntekter og kostnader

Salg av varer og tjenester inntektsføres ved levering. Kostnader sammenstilles med tilhørende inntekt.

Tilskudd og gaver inntektsføres når stiftelsen har mottatt disse, så fremt de ikke er øremerkede. For øremerkede midler og tilskudd blir inntektsføring utsatt til de faktisk blir benyttet.

Øremerkede midler, f.eks. istandsettingsmidler og andre tilskudd til vedlikehold, drift og formidling regnskapsføres brutto som driftsinntekter, mens tilhørende kostnader regnskapsføres som lønn, driftskostnader eller aktiveres dersom de kvalifiseres til balanseføring.

Utgifter til vedlikehold og rehabilitering kostnadsføres. Utgifter til anskaffelser av driftsmidler, inventar og utstyr til formidling eller tilrettelegging av utstillinger balanseføres.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Note 2 Lønnskostnader

Lønnskostnader

	2021	2020
Lønning og godtgjørelser	2 629 773	1 978 602
Arbeidsgiveravgift	374 814	239 894
Andre ytelser	76 232	4 230
Sum	3 080 819	2 222 727

Selskapet har i 2021 sysselsatt 4 årsverk.

Note 3 Anleggsmidler

	Bygning og tomt	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar ol	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01.21	553 396	105 990	1 845 455	2 504 841
+ Tilgang kjøpte driftsmidler			240 000	240 000
= Anskaffelseskost 31.12.21	553 396	105 990	2 085 455	2 744 841
Akkumulerte avskrivninger 31.12.21	98 396	105 990	846 955	1 051 341
= Bokført verdi 31.12.21	455 000	0	1 238 500	1 693 500
Årets ordinære avskrivninger	8 200		281 784	289 984
Økonomisk levetid	67 år	3-5 år	3-5 år	

Note 4 Egenkapital

	Grunnkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr. 31.12.2020	50 000	3 741 922	3 791 922
Årets resultat		987 969	987 969
Pr 31.12.2021	50 000	4 729 892	4 779 892

Note 5 Tilskudd

Stiftelsen har i 2021 mottatt en rekke tilskudd til drift og vedlikehold, herunder bl.a.:

Bergen Kommune	kr 1 190 950
Utdanningsdirektoratet	kr 2 000 000
Vestland Fylkeskommune	kr 439 571
Gaveforsterkningsmidler	kr 130 000

I tillegg er det inntektsført kr 650 000 av tilskudd fra Kompetanse Norge tildelt tidligere år.

Til styret i Stiftelsen Lenken, Gestapohuset og Espeland Fangeleir

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Stiftelsen Lenken, Gestapohuset og Espeland Fangeleirs årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfylder årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2021, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av stiftelsen slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å

håndtere slike risikoer, og innheriter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.

- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om stiftelsens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsoplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsoplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at stiftelsen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsoplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000, *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at stiftelsen er forvaltet i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Bergen, 14. juni 2022
KPMG AS

Harald Sylta
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

PEÑNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo" - sikker digital signatur.
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle dataer og innholdet i dette dokument."

Harald Sylta

Statsautorisert revisor

På vegne av: KPMG AS

Serienummer: 8578-5993-4-1738956

IP: 80.232.xxx.xxx

2022-06-14 10:09:16 UTC

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stempelt med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet)

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

Stiftelsen Lenken
Gestapohuset og Espeland fangeleir

Kontortid alle ukedager 0900-1600
Adresse: Moldamyrane 81, 5267 Espeland
Telefon: (+47) 90 12 16 76
E-post: postelenken.no
